

Elämän
tähden

Tays INFEKTIO

Ajankohtaisia infektioasioita 2015 • Nro 3 / 4.5.2015

Ohje ESBL-kantojen tartunnantorjunnasta uudistuu

Infektiolääkäri Janne Laine, Tays

Suomessa julkaistiin alkukesällä 2014 valtakunnallinen ohje moniresistenttien mikrobin tartunnantorjunnasta. Ohjeen pyrkimyksenä on yhtenäistää käytäntöjä Suomessa. PSHP:n sairaalahygienia- ja infektio-ohjeita käydään parhaillaan läpi niitä ajanmukaistaen ja muuttaen valtakunnallisen ohjeen mukaisiksi.

Ensimmäisenä julkaistaan 18.5.2015 uusi ohje ESBL:n tartunnantorjunnasta. Ohje on suunnattu erikoissairaanhoidon ja terveystieteiden vuodeosastoille, päivystys- ja avovastaanotoille, fysioterapiaan sekä hammashoittoon. Uudessa ohjeessa on merkittäviä muutoksia aiempaan verrattuna:

- ESBL *-E. coli* ja ESBL *-K.pneumoniae* -kantoihin suhtaudutaan eri tavalla
- Kosketuseristys-termi korvataan samansäältöisellä kosketusvarotoimet-termillä
- ESBL *-K. pneumoniae* kantajia hoidetaan entiseen tapaan kosketusvarotoimin ja riskitieto on pysyvä
- ESBL *-E. coli* kantajien hoito toteutetaan tavanomaisten varotoimien mukaisesti, ellei ole muita syitä noudattaa kosketusvarotoimia
- ESBL *-E. coli* riskitieto poistetaan vuoden kuluttua viimeisimmästä löydöksestä

Uusi ohje tuo merkittävää helpotusta ESBL *-E. coli* kantajien hoidon järjestämiseen. ESBL-löydöksistä noin 95 prosenttia on *E. coli* -kantoja, joten muutokset koskevat valtaosaa ESBL-tapauksista. Muutos vähentää merkittävästi kosketusvarotoimia edellyttävien potilaiden määrää.

Uusi linjaus perustuu epidemiologisiin havaintoihin, joiden perusteella ESBL *-K. pneumoniae* -kantoihin liittyy laitostartuntojen riski, mutta *E. coli* -kantojen kohdalla tämä riski on pienempi.

Vailla leviämiskäskyä ei ESBL *-E. coli* -kannat kuitenkaan ole. Linjauksella pyritään helpottamaan hoitoyksiköiden arkea ja varmistamaan kosketusvarotoimien toteutuminen sellaisten moniresistenttien mikrobin kantajien kohdalla, joiden kohdalla se on tärkeintä.

Tavanomaiset varotoimet kunniaan

Uusi ohje on myös haaste yksiköille. Uuden toimintatavan lähtöoletus on, että tartunnantorjunnan perustaso, tavanomaiset varotoimet, ovat hyvin hallinnassa ja niitä toteutetaan kaikkien potilaiden hoidossa. Linjauksessa lähdetään siitä, että ESBL *-E. coli* ei itsessään ole kosketusvarotoimia edellyttävä mikrobi. Mutta jos tavanomaiset varotoimet eivät toteudu riittävässä määrin, mikä tahansa mikrobi voi levitä ja aiheuttaa osastoepidemian. Viimeistään nyt jokaisessa yksikössä on tarpeen varmistua siitä, että tavanomaiset varotoimet ovat hyvin hallussa ja niiden toteuttamisaste korkea. Muun muassa tästä syystä Taysin osastoilla tullaan tekemään käsihygienian havainnointia.

5.5. vietetään WHO:n julistamaa vuosittaista käsihygieniapäivää. Tavanomaiset varotoimet ovat samalla viikolla näkyvästi esillä Taysissa. Käsihygieniaviikon aikana muun muassa jaetaan taskukokoista opasta tavanomaisista varotoimista. Taskuoppaan voi myös katsoa tai tulostaa [täältä](#).

Infektioyksikkö on jatkossakin halukas toteuttamaan tavanomaisia varotoimia käsittelevää koulutusta. Asia ei ole tärkeä pelkästään ESBL *-E. coli* tartunnantorjunnan kannalta, tavanomaisilla varotoimilla katkaistaan myös useimpien muiden hoitoon liittyviä infektioita aiheuttavien mikrobin tartuntatiet. Kyseessä on siten keskeinen potilasturvallisuuteen vaikuttava osatekijä.